Euroopan parlamentti
2024-2029

Ulkoasiainvaliokunta

2025/2026(INI)

8.5.2025

MIETINTÖLUONNOS

Ukrainaa koskevista komission vuosien 2023 ja 2024 kertomuksista
(2025/2026(INI))

Ulkoasiainvaliokunta

Esittelijä: Michael Gahler

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

PERUSTELUT 7

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA.....8

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

Ukrainaa koskevista komission vuosien 2023 ja 2024 kertomuksista (2025/2026(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Ukrainasta,

– ottaa huomioon komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Ukraina 2024 Report” (SWD(2024)0699), joka liittyy komission vuoden 2024 tiedonantoon EU:n laajentumispolitiikasta (COM(2024)0690),

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A10-0000/2025),

A. toteaa, että parlamentti tuomitsee mitä jyrkimmin Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen ja tukee Ukrainan oikeutta suvereniteettiin, itsenäisyyteen ja alueelliseen koskemattomuuteen sen kansainvälisesti tunnustettujen rajojen sisällä;

B. toteaa, että Ukraina on osoittanut huomattavaa sitkeyttä ja sitoutumista EU-jäsenyyteen johtavaan kehityspolkuun meneillään olevasta Venäjän hyökkäyssodasta huolimatta;

C. toteaa, että Ukrainan käynnistämät lainsäädäntöuudistukset ilmentävät sen sitoutumista lainsäädännön mukauttamiseen EU:n säännöstöön;

D. toteaa, että oikeuslaitoksen riippumattomuuden ja systeemisen korruption kaltaisilla aloilla on edelleen haasteita, joihin on vastattava lisäämällä hallituksen vastuuvelvollisuutta ja kansainvälistä valvontaa;

E. ottaa huomioon, että Ukraina on edistynyt alueellisessa yhteistyössä ja sosioekonomisissa uudistuksissa, joiden tarkoituksena on mukauttaa sen politiikka EU:n normeihin;

F. toteaa, että Ukrainan demokraattiset instituutiot ovat osoittaneet mukautumiskykynsä sotatilalain ollessa voimassa, vaikka avoimuuteen ja valtatasapainoon tässä tilanteessa liittyy edelleen huolta;

G. ottaa huomioon, että julkishallinnon uudistamisessa on edistytty mutta edelleen on kehitettävä valmiuksia ja parannettava henkilöstöhallintoa;

H. ottaa huomioon, että oikeuslaitos on jälleen ryhtynyt hoitamaan keskeisiä tehtäviään, joita ovat muun muassa tuomareiden taustaselvitykset ja korruption vastaisten toimenpiteiden täytäntöönpano, vaikka lahjomattomuutta ja avoimuutta koskevia vaatimuksia onkin tiukennettava;

I. ottaa huomioon, että Ukraina on osoittanut sitoutuneensa vihreään toimintaohjelmaan antamalla uusiutuvaa energiaa koskevaa lainsäädäntöä ja mukautumalla Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteisiin;

J. ottaa huomioon, että kansalaisyhteiskunta on edelleen Ukrainan selviytymiskyvyn ja demokratian tukipilari, vaikka tapaukset, joissa aktivisteihin on kohdistettu painostusta, herättävätkin huolta ja edellyttävät hallituksen toimia;

K. ottaa huomioon, että sananvapauteen ja tiedotusvälineiden riippumattomuuteen kohdistuu haasteita erityisesti sotatilalain vallitessa; toteaa, että moniarvoisuuden palauttamiseksi ja toimittajien suojelemiseksi tarvitaan uudistuksia;

L. ottaa huomioon, että Ukrainan EU-integraatioprosessilla on laaja ja yksimielinen julkinen ja institutionaalinen tuki, mikä kuvastaa vahvaa yhteiskunnallista sitoutumista EU-jäsenyyteen nykyisistä vaikeuksista huolimatta;

M. toteaa, että EU-jäsenyys on edelleen ratkaisevan tärkeä Ukrainan demokraattisen kehityksen edistäjä ja että se on jatkossakin keskeinen tekijä, jotta voidaan tulevaisuudessa varmistaa maan turvallisuus, vakaus ja itsenäisyys;

Venäjän hyökkäyssodan ja pakotteiden nykytila

1. ilmaisee jälleen vankkumattoman solidaarisuutensa Ukrainan kansaa kohtaan ja tukensa Ukrainan itsenäisyydelle, suvereniteetille ja alueelliselle koskemattomuudelle maan kansainvälisesti tunnustettujen rajojen sisällä; painottaa vahvasti Ukrainan luonnollista oikeutta puolustautumiseen YK:n peruskirjan 51 artiklan mukaisesti;

2. tähdentää, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden on lisättävä merkittävästi antamaansa apua Ukrainan puolustautumisoikeuden ylläpitämiseksi; painottaa, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden on yhdessä kumppaneiden ja liittolaisten kanssa edistettävä vahvoja turvatakeita Ukrainalle Venäjän uusien vihollisuuksien estämiseksi;

Sitoutuminen EU-jäsenyyteen

3. pitää erittäin myönteisenä Ukrainan vakaata sitoutumista EU-jäsenyyden vaatimusten täyttämiseen, myös EU:n säännöstön noudattamiseen;

4. panee merkille Yhdysvaltojen ja Ukrainan välisen kriittisiä mineraaleja koskevan sopimuksen; panee tyytyväisenä merkille, että se sisältää nimenomaisia sanamuotoja, joiden tarkoituksena on turvata Ukrainan EU-jäsenyysprosessi ja siihen liittyvät velvoitteet sekä varmistaa, että Ukraina pystyy noudattamaan kansainvälisten rahoituslaitosten tai muiden virallisten velkojien kanssa asetettuja velvoitteitaan; kehottaa komissiota valvomaan näiden takeiden tinkimätöntä täytäntöönpanoa;

Demokratia, oikeusvaltioperiaate ja korruption torjunta

5. panee merkille Ukrainan poikkeukselliset ponnistelut demokraattisten instituutioiden vahvistamiseksi sodan aikana; kannustaa samalla Ukrainaa lisäämään lainsäädäntöprosessien avoimuutta ja osoittamaan enemmän resursseja oikeuslaitoksen uudistamiseen;

6. kehottaa Ukrainaa puuttumaan oikeuslaitoksen kehitystä haittaaviin ongelmiin; korostaa tarvetta toteuttaa oikeuslaitoksen riippumattomuutta ja korruption torjuntaa koskevia parannuksia;

7. panee tyytyväisenä merkille kansallisen korruptiontorjuntaviraston uuden johtajan nimityksen ja riippumattomien tarkastajien nimittämisen arvioimaan Ukrainan kansallisen korruptiontorjuntaviraston tehokkuutta korruption tutkinnassa; panee muutetun rikoslain ja rikosprosessilain voimaantulon tyytyväisenä merkille; on tyytyväinen varojen takaisinperintästrategian 2024–2025 täytäntöönpanoa koskevan toimintasuunnitelman ja siihen liittyvien toimenpiteiden hyväksymiseen;

8. kannustaa Ukrainaa turvaamaan korruptiontorjuntaelinten, myös korruptiontorjuntaan erikoistuneen syyttäjänviraston, riippumattomuuden ja tehokkuuden varmistamalla avoimet nimitysprosessit ja suojelemalla tällaisia elimiä poliittiselta vaikuttamiselta; kiittää Ukrainaa siitä, että se on kasvattanut korruptiontorjuntaan erikoistuneen syyttäjänviraston henkilöstöä;

9. panee merkille Euroopan neuvoston lahjonnan vastaisen valtioiden ryhmän 22. marraskuuta 2024 hyväksymän toisen vaatimustenmukaisuusraportin lisäyksen havainnot, joiden mukaan Ukraina on pannut tyydyttävästi täytäntöön 18 raporttiin sisältyvistä 31 suosituksesta tai käsitellyt niitä tyydyttävällä tavalla; kannustaa Ukrainaa panemaan jäljellä olevat suositukset kaikilta osin täytäntöön;

Perusvapaudet ja ihmisoikeudet

10. kiittää Ukrainaa siitä, että se on sitoutunut perusoikeuksien kunnioittamiseen meneillään olevasta Venäjän hyökkäyssodasta huolimatta; panee tyytyväisenä merkille, että äskettäin hyväksyttiin vuoteen 2027 ulottuva kansallisten vähemmistöjen oikeuksien suojelua koskeva toimintasuunnitelma, jolla pyritään yhdenmukaistamaan Ukrainan lainsäädäntö unionin normien kanssa;

Alueellinen yhteistyö ja hyvät naapuruussuhteet

11. panee tyytyväisenä merkille Ukrainan aktiivisen osallistumisen alueellisiin aloitteisiin, kuten sen johtoaseman itäisen kumppanuuden kansalaisyhteiskuntafoorumissa ja rajat ylittävien kauppahankkeiden koordinoinnin Puolan kanssa;

12. suhtautuu myönteisesti ja kannustavasti Ukrainan ja EU:n jäsenvaltioiden kaikkiin pyrkimyksiin käsitellä historiallisten kahdenvälisten ja alueellisten suhteiden ratkaisemattomia näkökohtia, kuten Volhynian joukkomurhaa, todellisen ja vilpittömän sovinnon hengessä ja kunnioittaen EU:n arvoja, joita ovat ihmisarvo, historiallinen totuus ja hyvät naapuruussuhteet; uskoo, että kaikkien osapuolten hyvään tahtoon ja pitkämielisyyteen perustuvalla sovintoprosessilla voidaan parantaa menneisyyden haavat; pitää tässä yhteydessä myönteisinä Puolan ja Ukrainan viranomaisten välillä käynnissä olevia neuvotteluja, jotka ovat johtaneet Puolan kansalaisten ruumiiden haudasta nostamisen uudelleen aloittamiseen Ukrainan alueella huhtikuussa 2025; toivoo, että tätä prosessia jatketaan ja sen selkeäksi tavoitteeksi asetetaan, että uhrit voidaan haudata ihmisarvoisella tavalla ja heitä voidaan muistaa;

Sosioekonomiset uudistukset

13. suhtautuu myönteisesti siihen, että Ukraina on pannut täytäntöön vuosien 2023–2024 ensisijaisen toimintasuunnitelman ja hyväksynyt Ukrainan taloudellisen turvallisuuden viraston uudistamiseksi tarvittavan lainsäädännön;

14. muistuttaa, että vuonna 2023 hyväksyttiin laki paikallisesta julkisesta palvelusta, ja kannustaa Ukrainan hallitusta omaksumaan systeemisen lähestymistavan tuleviin julkishallinnon uudistuksiin laatimalla selkeän vision ja jäsennellyn täytäntöönpanostrategian;

15. kannustaa Ukrainaa etenemään lakiluonnoksen nro 4298 hyväksymisessä, jotta paikallishallinnon uudistukset voidaan mukauttaa EU:n normeihin luomalla suhteellisuusperiaatteen ja Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan mukainen tasapainoinen oikeudellinen valvontakehys, joka ei loukkaa paikallisviranomaisten toimivaltaa, oikeuksia ja itsehallintotehtäviä; toistaa vaatimuksensa oikeushenkilön aseman antamisesta paikallis- ja alueviranomaisille;

16. kehottaa Ukrainaa etenemään edelleen asetuksen (EU) 2024/792[1] mukaisen Ukraina-suunnitelman täytäntöönpanossa;

Energia, ympäristö, kestävä kehitys ja yhteydet

17. panee tyytyväisenä merkille energia-alan uudistuksissa saavutetun merkittävän edistymisen ja sen, että Ukraina on ottanut Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteet omikseen;

18. kiittää Ukrainaa siitä, että se on hyväksynyt kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelmansa;

19. suosittelee, että komissio avaa nopeasti neuvottelukokonaisuuksia Ukrainan kanssa, jotta maan EU-jäsenyyshakemuksen käsittely etenisi mahdollisimman nopeasti, edellyttäen, että se jatkaa edelleen EU:n säännöstön täytäntöönpanoa ja saattaa päätökseen aloittamansa uudistukset;

20. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/792, annettu 29. helmikuuta 2024, Ukrainan tukivälineen perustamisesta (EUVL L, 2024/792, 29.2.2024), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj.

PERUSTELUT

Tämän tärkeän aloitteen esittelijänä minulla on ilo esittää mietintö, joka kuvastaa Euroopan unionin pysyvää ja vakaata strategista sitoutumista Ukrainaan. Tämä on ensimmäinen mietintö sen jälkeen, kun Venäjä aloitti täysimittaisen hyökkäyksen Ukrainaan ja Ukrainalle myönnettiin ehdokasmaan asema ja liittymisneuvottelut aloitettiin.

Ukraina on EU:n tärkein yksittäinen ulkosuhdetoiminnan kohde. Ukrainassa käynnissä oleva sota on jo vaikuttanut merkittävästi EU:hun ja vaikuttaa siihen jatkossakin. EU:n koko olemassaolon kannalta on suurta merkitystä sillä, miten sodassa käy. Siksi EU ja sen jäsenvaltiot ovat antaneet Ukrainalle johdonmukaista poliittista, diplomaattista, taloudellista ja sotilaallista apua. Kun otetaan huomioon Trumpin hallinnon suhtautumisessa tapahtunut täyskäännös, EU:n vastuu on vielä suurempi.

Olen ottanut mietintöluonnoksen laadinnassa huomioon edellä mainitun geopoliittisen ja turvallisuustilanteen. Tekstissä käsitellään Ukrainan valmistautumista EU-jäsenyyden vaatimusten täyttämiseen, myös EU:n säännöstön noudattamiseen. Lisäksi analysoin monimutkaisia kansallisia uudistuksia, joita toteutetaan maan käydessä sotaa. Tuon esiin etenkin demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja korruption torjuntaa koskevan ongelman. Mietinnössä kannustetaan hyödyntämään energian, ympäristön, kestävän kehityksen ja yhteenliitettävyyden saralla tehtyjen uudistusten tuloksia. Lisäksi painotan alueellisen yhteistyön ja hyvien naapuruussuhteiden merkitystä.

Tarkistusvaiheessa lisätään uutta sisältöä, jolla parannetaan ja täydennetään mietintöluonnosta ja sisällytetään siihen viimeisin kehitys mahdollisissa kansainvälisissä neuvotteluissa sekä sisäisissä uudistuspyrkimyksissä.

Lopuksi otan jälleen voimakkaasti kantaa sen puolesta, että Euroopan komissio avaa neuvottelukokonaisuuksia, jotta Ukrainan jäsenyyshakemuksen käsittely etenisi mahdollisimman nopeasti. Prosessin onnistunut loppuun saattaminen osoittaa johtajuutta, päättäväisyyttä ja näkemystä, ja se on geostrateginen investointi yhtenäiseen ja vahvaan Eurooppaan yhä epävakaammassa kansainvälisessä ympäristössä.

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA

Esittelijä ilmoittaa työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti saaneensa tietoja seuraavilta yhteisöiltä tai henkilöiltä valmistellessaan mietintöluonnosta:

Yhteisö ja/tai henkilö
None

Esittelijä on yksin vastuussa edellä olevan luettelon laatimisesta.

Kun luettelossa mainitaan luonnollisen henkilön nimi ja/tai tehtävänimike, esittelijä vakuuttaa antaneensa kyseiselle henkilölle Euroopan parlamentin tietosuojaselosteen numero 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), jossa määritetään henkilötietojen käsittelyyn sovellettavat ehdot ja siihen liittyvät oikeudet.